

2024-04-29

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: KFKS-2024-00534

Mål och struktur i Klimat- och miljöprogram

Informationsärende

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens miljöutskott noterar informationen till protokollet.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen beslutade i juni 2023 att ett nytt klimat- och miljöprogram skulle tas fram för att ersätta kommunens nuvarande miljöprogram 2016–2030. Det nya programmet ska tydligt inkludera både klimat- och miljöaspekter med mätbara mål. Genom att prioritera områden med störst potential för effektivitet ska programmet sträva efter att maximal effekt. Programmet ska även tydliggöra kopplingen till Nackas övergripande mål, Agenda 2030 och andra styrdokument för att säkerställa en helhetsorienterad strategi.

Arbetet med det nya programmet har inletts och pågår aktivt under 2024. Tre inriktningsmål och tillhörande effektmål har formulerats. Dessa mål syftar till att minska kommunorganisationens och Nackas utsläpp, främja grönområden och biologisk mångfald samt skapa en klimatanpassad och hälsosam miljö.

Programmet är tänkt att fungera strategiskt och vägledande för kommunens klimat- och miljöarbete men styr inte det praktiska genomförandet. I stället konkretiseras genomförandet av andra styrdokument och verksamhetsplanering, och föreslås integreras i kommunfullmäktiges årliga mål och budget.

Genom enhetliga mål för klimat- och miljöarbetet ökar förutsättningarna för kostnadseffektivitet och bättre samplanering av klimat- och miljöfrämjande åtgärder. Allt klimat- och miljöarbete som bedrivs gynnar Nackas invånare, inklusive barn, genom att möjliggöra en hållbar framtid och goda förutsättningar välbefinnande.

Ärendet

Till följd av politikerinitiativ (KFKS-2023-00351 samt 2023-00350) beslutade kommunstyrelsen den 12 juni 2023 i §235-236 att uppdra klimat- och miljödirektören att ta fram ett nytt klimat- och miljöprogram som ersätter nuvarande miljöprogram 2016–2030. Det nya programmet ska enligt beslutet tydliggöra att det omfattar både klimat- och miljöambitioner, målen ska om möjligt vara mätbara och tillhörande indikatorer ska ses över och eventuellt justeras utifrån faktisk effekt. Inom varje mål ska de viktigaste områdena väljas ut och prioriteras för att nå maximal effekt. I programmet ska även tydliggöras hur miljö- och klimatmålen hänger ihop med Nackas övergripande mål, Agenda 2030, koldioxidbudgeten och övergripande styrdokument.

Framtagandet av det nya klimat- och miljöprogrammet fastslogs som uppdrag i verksamhetsplanen för klimat- och miljödirektörens enhet för strategiskt klimat- och miljöarbete, att färdigställas under verksamhetsår 2024. Genom omvärldsbevakning och genomlysning av såväl Nackas klimat- och miljöarbete med tillhörande utmaningar och potential, som forskning, ramverk samt liknande program och strategier hos andra offentliga aktörer har de viktigaste områdena inom klimat- och miljöarbetet identifierats.

Tre inriktningsmål har formulerats och för varje inriktningsmål har tre effektmål tagits fram. Effektmålen är mätbara i olika mån, och syftar till att prioritera vad som behöver åstadkommas inom klimat- och miljöarbetet för att nå inriktningsmålet med maximal effekt. Till varje mål hör ett antal indikatorer för att mäta effekt och utveckling gentemot målen.

Förslag till mål

Inriktningsmål 1: Ett klimatpositivt och cirkulärt Nacka

Med effektmål:

- Kommunorganisationens utsläpp ska minska med i snitt 15% per år
- Nackas utsläpp ska minska med i snitt 15% per år
- Nackas cirkularitet ska öka X% per år

Syftet med målet är att fånga upp vikten av att aktivt arbeta med minskad direkt och indirekt klimatpåverkan i form av minskade växthusgasutsläpp från både kommunorganisationen och från Nacka som geografiskt område, för att gå i linje med Parisavtalet och begränsa den globala uppvärmningen till 1,5 C. Målet fångar även upp insatser för att öka upptag och infångning av koldioxid, samt att minska den klimat- och miljöbelastning som uppstår från konsumtion och ineffektivt nyttjande av olika resurser, genom att fokusera på cirkulär ekonomi och ökat återbruk.

Inriktningsmål 2: Ett grönare Nacka med levande natur och vatten

Med effektmål:

- Nackabornas tillgång till natur- och vattenområden ska öka med X% varje år
- Nackas gröna och blå miljöer ska öka med X% varje år
- Nackas bidrag till biologisk mångfald ska öka

Syftet med målet är att belysa hur en livskraftig natur med hög biologisk mångfald är grundläggande för att upprätthålla balansen och funktionen i naturen. Målet ska lyfta vikten av naturen som avgörande för att säkerställa en hållbar framtid för både naturen själv och för invånarna, med positiva effekter på hälsa och välbefinnande genom rekreation och närhet till grönska.

Inriktningsmål 3: Ett klimatanpassat och hälsosamt Nacka

Med effektmål:

- Nackas områden som anpassats till ett förändrat klimat ökar med X% varje år
- Nackabornas exponering för skadligt buller ska minska
- Förekomsten av gifter och farliga ämnen i Nacka ska minska

Syftet med målet är att framhålla behovet av att anpassa kommunens olika områden till klimatförändringar och skapa ett robust samhälle för framtiden. Målet fångar vikten av att identifiera sårbara områden, utveckla planer för skydd och således förbättra beredskapen för att hantera klimatrelaterade risker. I målet framhålls även utmaningen för Nacka att balansera förtätning och expansion med både bevarande av grönområden och undvikande av buller, luftföroreningar och farliga ämnen, för att skapa hälsofrämjande livsmiljöer som säkerställer alla invånares välmående.

Arbete med uträkningar pågår inom samtliga områden för att kunna kvantifiera målen och ersätta ”X” med en procentenhet eller motsvarande målvärde. Värdet behöver baseras på tillgängliga och trovärdiga data, och vara ambitiöst samtidigt som det är realistiskt att uppnå.

Programmets funktion och upplägg

Klimat- och miljöprogrammet är ett strategiskt dokument för kommunens klimat- och miljöarbete. Det pekar ut de långsiktiga målen och vägleder i fråga om effekt och nytta, men styr inte det praktiska genomförandet. Programmet konkretiseras därför till stor del av andra styrdokument, till exempel kommunens översiktsplan, naturvårdsplan och avfallsplan.

Kommunfullmäktiges årliga fastställande av mål och budget utgör ett viktigt styrdokument för klimat- och miljöprogrammets mål. Programmet ämnar såväl samspela

som förhålla sig till mål och budget. Då målen i klimat- och miljöprogrammet gäller över flera mandatperioder så styrs det praktiska genomförandet av prioriteringar och ekonomiska förutsättningar som anges i kommunfullmäktiges mål och budget. Respektive nämnd och bolagsstyrelse behöver, utifrån sina respektive uppdrag, integrera klimat- och miljöprogrammets innehåll i sin verksamhets- och budgetplanering. Ett tydligare förslag kring hur klimat- och miljöprogrammets ambitioner och mål ska integreras och användas av verksamheterna och bolagen är under framtagande, och kommer även vara föremål för inspel under den internremiss som planeras under hösten 2024.

Ekonomiska konsekvenser

En gemensam målbild och struktur för kommunens klimat- och miljöarbete skapar förutsättningar för mer systematiskt arbete, samplanering och -utförande av olika åtgärder och insatser, vilket torde leda till mer kostnadseffektivitet inom verksamheternas engagemang och arbete i dessa frågor. Det är även mer kostnadseffektivt att förebygga genom ett proaktivt klimat- och miljöarbete, än att skyndsamt och utan förberedelse agera reaktivt.

Konsekvenser för barn

Allt klimat- och miljöarbete bidrar till minskad negativ påverkan på barn. Det skapar bättre förutsättningar för deras framtid och är således positivt för barnen.

Handlingar i ärendet

Tjänsteskrivelse daterad den 29 april 2024

Sophie Giers Arekrans
Klimat- och miljöstrateg
Strategiskt klimat- och miljöarbete

Emma Östlund
Enhetschef
Strategiskt klimat- och miljöarbete